

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 25.5.2010
COM(2010)253 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**VOORTGANGSVERSLAG OVER DE EENGEMAAKTE EUROPESE MARKT
VOOR ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE 2009 (15e VERSLAG)**

SEC(2010)630

1. INLEIDING

In deze mededeling wordt verslag uitgebracht over de markt- en regelgevingsontwikkelingen in de elektronischecommunicatiesector van de EU in 2009¹.

Het huidige regelgevingskader van de EU heeft Europese burgers voordelen gebracht in de vorm van innovatieve en steeds beter betaalbare elektronischecommunicatiediensten, maar een aantal grote obstakels moet nog steeds uit de weg worden geruimd. Er is nog steeds bezorgdheid over de onafhankelijkheid en effectiviteit van de nationale regelgevende instanties (nri's). De grote verschillen in groothandels- en consumententarieven tussen de lidstaten kunnen niet alleen worden verklaard door de kenmerken van de markten, maar zijn ook het gevolg van verschillende regelgeving. Zo liggen de groothandelstarieven voor gespreksafgifte in de lidstaten in de vijf lidstaten met de hoogste tarieven gemiddeld 2,5 keer zo hoog als in de vijf lidstaten met de laagste tarieven. De gemiddelde consumententarieven voor mobiele telefonie liggen gemiddeld bijna vier keer zo hoog in de vijf lidstaten met de hoogste tarieven als in die met de laagste tarieven. Deze verschillen worden versterkt doordat er niet op consistente, tijdige, transparante en voorspelbare wijze maatregelen worden genomen en doordat de nri's niet in staat zijn op de nieuwe technologische en marktontwikkelingen in te spelen. Consumenten en bedrijven hebben nog steeds met 27 verschillende markten te maken en kunnen daarom niet profiteren van de economische voordelen van een eengemaakte markt.

Elektronischecommunicatiemarkten zoals spraaktelefonie worden langzamerhand volwassen en de groei in de sector vlakt af. Toekomstige duurzame groei zal afhankelijk zijn van nieuwe diensteninnovatie en bedrijfsmodellen. Nu moet worden overgegaan op de volgende generatieomgeving, met alle nieuwe kansen en uitdagingen van dien. Deze overgang vergt aanzienlijke investeringen om de capaciteit van de vaste en mobiele netwerken uit te breiden.

Op 19 mei 2010 heeft de Commissie als onderdeel van de Europa 2020-strategie² een Digitale Agenda³ goedgekeurd, die een aantal beleidsmaatregelen bevat om de digitale economie een prikkel te geven, de overgang naar een snelle omgeving te stimuleren en om de eengemaakte online markt te versterken. Deze maatregelen moeten gepaard gaan met consistente regelgeving en efficiënte handhaving van de maatregelen. Bovendien moet het herziene regelgevingskader⁴, dat op 19 december 2009 in werking is getreden, naar behoren in nationale wetgeving worden omgezet en tijdig door de lidstaten worden toegepast.

2. MARKTONTWIKKELINGEN

Hoewel de sector de economische vertraging van 2009 heeft doorstaan, wordt de groei van stilaan volwassen wordende traditionele markten, zoals de vaste en mobiele spraaktelefonie, nu op de proef gesteld. De snelle groei die deze markten sinds de liberalisering lieten zien, is

¹ Tenzij anders vermeld, wordt de situatie per 31 december 2009 beschreven en hebben de marktgegevens betrekking op 1 oktober 2008.

² COM(2010) 2020.

³ Een Digitale Agenda voor Europa.

⁴ PB L 337 van 18.12.2009.

de afgelopen jaren afgevlakt. De stijgingen van de inkomsten uit data wegen nog niet op tegen de dalende inkomsten uit spraak.

Door het economische klimaat zijn de gebruikersuitgaven gedaald. Met grootschalige bezuinigingen in combinatie met factoren zoals bedrijfsmodellen op basis van producten met vaste tarieven is het echter gelukt de winstgevendheid in stand te houden. De investeringen namen af en waren met name gericht op vaste netwerken. In de meeste landen wordt echter nog steeds beperkt geïnvesteerd in toegangsnetwerken van de volgende generatie, hoewel ze worden gestimuleerd door kabelconcurrentie en investeringen van lokale instanties. Hoewel het moeilijk zal zijn de groei uit het verleden te evenaren, zijn er goede vooruitzichten voor positieve groei in 2010/2011, dankzij het herstel van het bbp en de stijging van de gebruikersuitgaven.

In 2008 bedroegen de inkomsten in de elektronischecommunicatiesector 351 miljard euro in de EU, hetgeen ongeveer de helft van de gehele ICT-sector uitmaakt. Zeven van de grootste tien telecommunicatie-exploitanten in de wereld zijn Europees. 43% van de inkomsten van de elektronischecommunicatiesector is afkomstig uit de vaste spraaktelefonie en vaste internettoegang (waaronder zakelijke datadiensten), 47% uit mobiele diensten (spraak en data) en de overige 10% uit betaaltelevisie⁵. Volgens de Europese Waanremingspost voor informatietechnologie (European Information Technology Observatory - (EITO) bedroeg de groei in 2009 bijna nul (tabel 1).

Tabel 1

	Groei	Aandeel in inkomsten telecomdiensten
Vaste spraaktelefonie en internettoegang en -diensten	-2,5%	36%
<i>Vaste spraaktelefonie</i>	-6,3%	24%
<i>Internettoegang en -diensten</i>	5,6%	12%
Mobiele spraaktelefonie en mobiele datadiensten	0,6%	47%
Mobiele spraaktelefonie	-1,8%	36%
Mobiele datadiensten	9,3%	11%
Zakelijke datadiensten	0,6%	7%
Betaaltelevisie	11,7%	10%
Totaal telecommunicatiediensten ("Carrier"-diensten)	0%	100%

Bron: EITO (2009).

Breedband

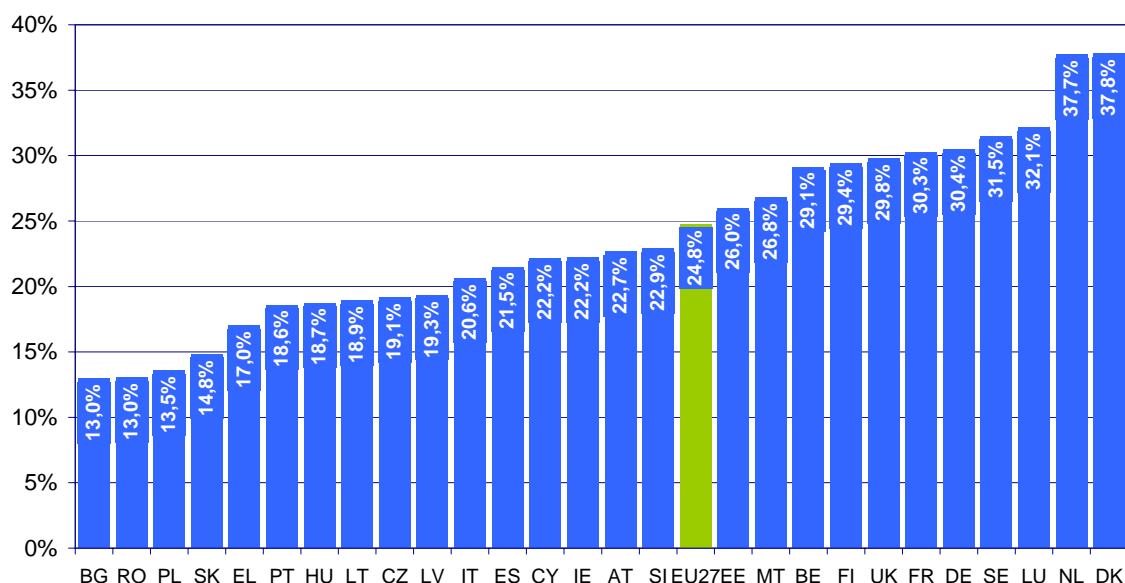
In 2009 waren enkele lidstaten (waaronder Nederland en Denemarken) wereldleider op het gebied van penetratie. De gemiddelde penetratiegraad van vaste breedband bedroeg 24,8%⁶, oftewel twee procentpunten hoger dan het jaar ervoor, hoewel het groeitempo met ruim een derde was afgenomen.

⁵ De inkomsten uit betaalde televisiediensten omvatten de totale abonnementeninkomsten van betaaltelevisiekanalen en -diensten (oftewel premiumkanalen en satelliet-, kabel-, ADSL- en terrestrische boeketten).

⁶ Penetratiegraad op basis van de bevolking per 1 januari 2010.

Figuur 1

Penetratiegraad breedband, januari 2010

De meeste breedbandlijnen zijn gebaseerd op xDSL-technologie. De ontwikkeling van krachtige breedband is nog beperkt: ongeveer een kwart van de lijnen levert meer dan 10 megabits per seconde (Mbps). Europa loopt achter als het gaat om toegang van de volgende generatie. Lijnen op basis van glasvezel naar de locatie⁷ maken slechts tussen 1,8% en 5% van alle vaste breedbandlijnen uit, hetgeen erop wijst dat de voorwaarden voor de ontwikkeling van toegangsnetwerken van de volgende generatie (NGA-netwerken) moeten worden verbeterd. De consumententarieven zijn gedaald, vooral vanwege snelheidsupgrades en gebundelde aanbiedingen op basis van vaste tarieven.

Sinds juli 2003 is het marktaandeel van de gevestigde exploitanten in de markt voor vaste breedband afgenomen en dit stabiliseert zich nu op 45% (48,3% inclusief wederverkoop). In een aantal landen winnen de gevestigde exploitanten echter weer marktaandeel. De ontbundeling van het aansluitnet is toegenomen (73,7% van de DSL-lijnen van nieuwe aanbieders, tegenover 69,2% in januari 2009), hetgeen meestal ten koste ging van de wederverkoop, die van 12,9% van de DSL-lijnen van nieuwe aanbieders in januari 2009 daalde tot 9,4% in januari 2010). Bij ontbundelde aansluitnetten mogen nieuwe aanbieders 'triple play'-diensten aanbieden, waaronder TV via IP.

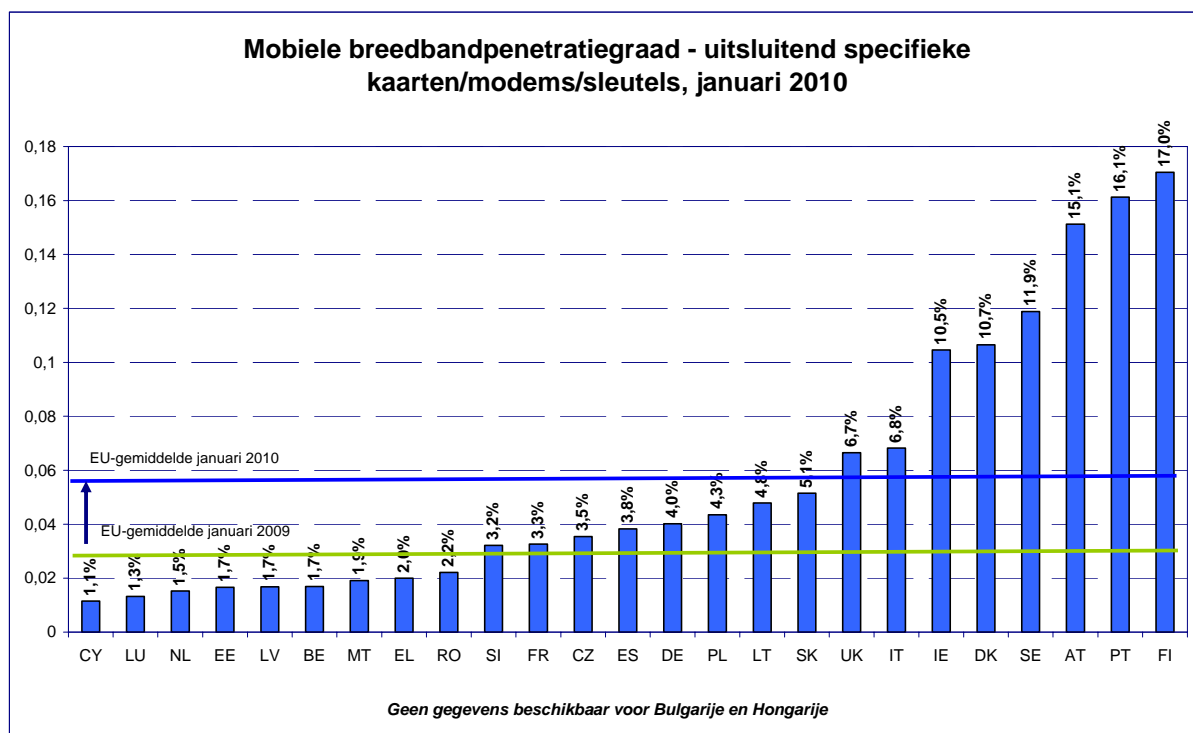
Mobiele communicatie

De groei van de laatste jaren werd vooral door mobiele communicatie aangedreven, maar de sector is nu op een kruispunt beland. Gesprekken maken, hoewel ze nog steeds goed zijn voor ruim 80% van de totale mobiele inkomsten, een steeds kleiner deel uit van het verkeer, terwijl het aandeel van data stijgt, hetgeen de netwerkcapaciteit zwaar onder druk zet. De inkomsten

⁷ Inclusief glasvezel aan huis (FTTH) en glasvezel naar het gebouw (FTTB) in combinatie met lokaal netwerk (LAN)-oplossingen, maar exclusief zgn. VDSL-technologieën (Very high Bit Rate DSL).

uit mobiel internet zijn slechts verantwoordelijk voor 4% van de totale inkomsten uit mobiele communicatie. De gemiddelde penetratie van specifieke mobiele breedbandkaarten groeit snel: de penetratiegraad bedraagt 5,2% in vergelijking met 2,8% in januari 2009 (figuur 2). In Finland, Portugal en Oostenrijk ligt de penetratiegraad boven 15%. Convergentie is een realiteit geworden, waarbij mobiele exploitanten hun bedrijfsmodellen aanpassen naar gelang nieuwe spelers zoals internetproviders en fabrikanten de mobiele breedbandmarkt betreden.

Figuur 2

3. REGELGEVING

Institutioneel kader

Onafhankelijkheid van de nri's

De onafhankelijkheid van de nri's is essentieel om rechtvaardige en doeltreffende regelgeving te kunnen garanderen. Er zijn inbreukprocedures tegen Letland, Litouwen en Roemenië ingeleid omdat zij een doeltreffende structurele scheiding moeten aanbrengen tussen de regelgevingstaken van de lidstaten en de activiteiten in verband met de eigendom van of zeggenschap over exploitanten.

Het ontslag van nri-voorzitters bracht de Commissie ertoe actie te ondernemen tegen lidstaten (Roemenië en Slowakije) en een onderzoek in te stellen naar de criteria voor ontslag in Slovenië. In het herziene regelgevingskader is vastgelegd dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat het hoofd van de nri alleen kan worden ontslagen indien hij/zij niet meer aan de tevoren in de nationale wetgeving vastgestelde eisen voor de uitoefening van dat ambt voldoet. De Commissie zal zich hierop blijven richten bij de voorbereidingen voor de toepassing van het herziene regelgevingskader.

Bevoegdheden en middelen van de nri's

Volgens het Europees Hof van Justitie moeten de nri's over alle nodige bevoegdheden beschikken om hun taken te kunnen uitvoeren⁸.

In het herziene regelgevingskader is vastgelegd dat de nri's over voldoende financiële middelen en personeel moeten beschikken om de hun toegewezen taken te kunnen uitvoeren. In een aantal lidstaten maakt de moeilijke economische situatie het nog lastiger om voldoende middelen te garanderen. Hoewel de meeste nri's goed uitgerust lijken te zijn om hun regelgevingstaken uit te voeren, werd de kwestie van beperkte middelen in een aantal lidstaten gemeld.

Beroepsprocedures

De toegang tot een doeltreffende juridische toetsing van nri-besluiten is een fundamenteel recht van alle getroffen partijen. Als gevolg van de interpretatie van het begrip 'getroffen partijen' door het Europees Hof van Justitie⁹ zijn veranderingen ten opzichte van de eerder gevolgde praktijk gemeld. In Oostenrijk betreft de nri nu alle belanghebbenden bij de marktbeoordelingsprocedures. In Zweden stelt nieuwe wetgeving alle marktspelers en gebruikers in staat hoger beroep in te stellen tegen besluiten van de nri.

Beroepsprocedures kosten echter tijd en geld en dit blijft een ernstig obstakel voor doeltreffende regelgeving en rechtszekerheid. Hiervan hebben onder andere België, Griekenland, Luxemburg, Polen, Portugal, Zweden en het VK melding gemaakt. In sommige gevallen zijn de regelgevers ervoor beducht dat het aantal beroepsprocedures en geschillen consequenties heeft voor hun werkprogramma.

Regelgevingsmaatregelen

*Marktanalyse en maatregelen*¹⁰

Sommige nri's zijn doorgestaan met hun periodieke beoordelingen en/of zijn de belangrijkste problemen te lijf gegaan met meer doeltreffende maatregelen die zijn afgestemd op de volgendegeneratieomgeving (bv. toegang tot ontbundelde glasvezelaansluitnetwerken in Nederland), maar andere regelgevers hebben beperkte resultaten geboekt (bv. België en Luxemburg). Roemenië en Bulgarije hebben weliswaar vooruitgang geboekt maar moeten hun eerste ronde marktbeoordelingen nog afronden. In een aantal gevallen zijn de maatregelen verouderd tegen de tijd dat zij beschikbaar worden, zoals ATM-bitstream in Duitsland. De onduidelijkheid van de maatregelen vertraagt de acceptatie ervan nog meer en is ook vaak de oorzaak van geschillen die de middelen van de regelgevers nog verder opslokken.

Volgens het communautaire overlegmechanisme gebruikt de Commissie haar uitvoeringsbevoegdheden door aanbevelingen te doen om consistente regelgeving te bevorderen. De sterkere rol van de Commissie in de maatregelen en de nieuwe institutionele opzet in het herziene kader moeten op doeltreffende wijze worden benut om de consistentie te

⁸ Zaak C-424/07.

⁹ Zaak C-426/05.

¹⁰ Zie ook de mededeling over "Marktanalyses uit hoofde van het regelgevingskader van de EU" (derde verslag).

vergroten. Het is daarbij essentieel dat het Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie (BEREC) tijdig actie onderneemt.

Breedband

De concurrentie in de breedbandmarkten is kortgeleden gestagneerd en in sommige lidstaten is de situatie zelfs omgedraaid. Dit komt deels doordat de maatregelen niet doeltreffend en tijdig werden uitgevoerd. In sommige gevallen zijn belangrijke toegangsproducten pas onlangs beschikbaar gemaakt, zoals kale DSL in Tsjechië, Cyprus en Slovenië of bitstream in Slowakije. De betreffende referentieaanbiedingen, zoals voor ADSL of VDSL, worden soms uitgesteld (bv. in Italië, Duitsland, België, Bulgarije en Luxemburg).

De huidige marktontwikkeling naar gebundelde producten heeft aanmerkelijke invloed op de concurrentiedynamiek en is een extra uitdaging voor de nri's wat regelgeving betreft. Er moet worden onderzocht in welke mate in de groothandel beschikbare toegangsproducten alternatieve exploitanten laten concurreren met de bundels die op het niveau van de detailhandel worden aangeboden.

Sommige nri's hebben glasvezel in de groothandelsbreedbandmarkten opgenomen en verplichtingen opgelegd (bv. Nederland, Finland, Letland en Estland), terwijl andere nri's glasvezel van de markt hebben uitgesloten of niet hebben gereguleerd (bv. Frankrijk, Duitsland, Italië, Cyprus, Griekenland, Luxemburg en Zweden). Nederland heeft de verplichting ingevoerd glasvezelaansluitnetwerken te ontbinden. Sommige nri's hebben de maatregelen voor glasvezel- en voor kopernetwerken gedifferentieerd (bv. Estland, Nederland en Finland).

Om de ontwikkeling van NGA-netwerken te stimuleren, zijn wetgevingsmaatregelen genomen (bv. in Portugal, Oostenrijk, Frankrijk en Slovenië) om de toegang tot fysieke infrastructuur en het gedeelde gebruik van faciliteiten te bevorderen. Daarnaast hebben veel nri's toegang tot passieve infrastructuur afgedwongen om de netwerkontwikkeling van alternatieve exploitanten mogelijk te maken (bv. Denemarken, Griekenland, Estland, Slovenië, Portugal, Duitsland, Frankrijk en Spanje). In Frankrijk, Portugal en Spanje zijn maatregelen met betrekking tot binnenhuisbekabeling goedgekeurd door middel van symmetrische verplichtingen.

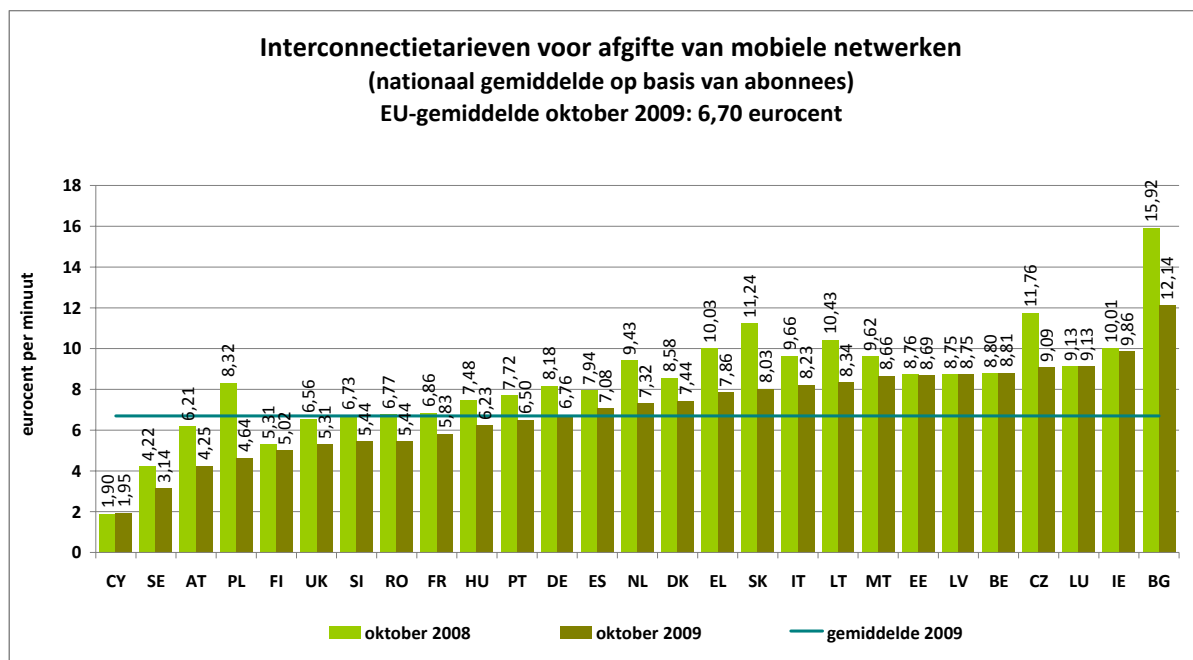
De consistentie, transparantie en rechtszekerheid van de regelgevingsmaatregelen, bijvoorbeeld voor de migratie van koper naar glasvezel, moeten worden vergroot. Daarom zal de Commissie in de loop van 2010 een aanbeveling over gereguleerde toegang tot NGA-netwerken goedkeuren.

Mobiele telefonie

De afgiftetarieven voor mobiele telefonie (MTR's) zijn blijven dalen (met 18,4% tegenover 14,8% in 2008) maar lopen nog steeds sterk uiteen tussen de lidstaten (figuur 3). De tarieven liggen het laagst in Cyprus (1,95 eurocent), terwijl Bulgarije de hoogste tarieven heeft (12,4 eurocent). De MTR's blijven hoog in vergelijking met de tarieven voor vaste telefonie. Verschillen in de regelgeving voor afgiftetarieven leiden tot concurrentievervalsing en belemmeren de ontwikkeling van de interne markt. Daarom heeft de Commissie een

aanbeveling inzake de regelgeving voor afgiftetarieven van vaste en mobiele telefonie¹¹ goedgekeurd. Er worden verdere verlagingen verwacht als de nri's de aanbeveling toepassen.

Figuur 3

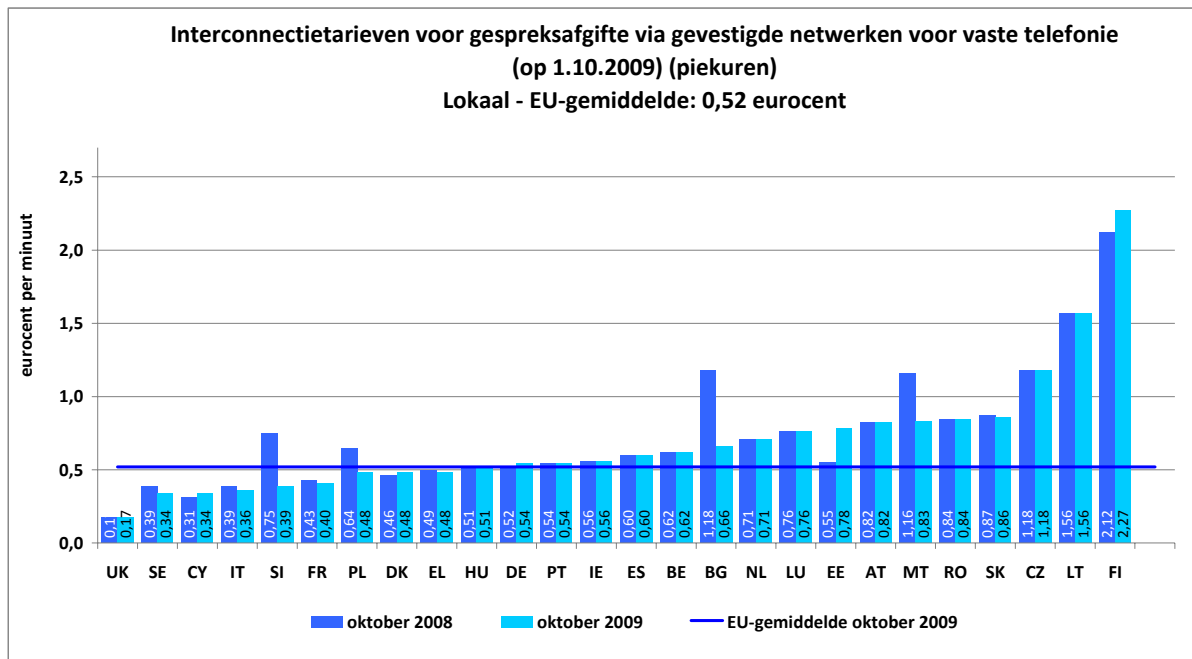

Vaste telefonie

In het Verenigd Koninkrijk, Slovenië, Nederland, Malta, Spanje, Oostenrijk en Duitsland werden de retailgespreksmarkten verder gedereguleerd. In Finland, Duitsland, Tsjechië en Italië is de regulering van de markt voor retailhuurlijnen ingetrokken. Op groothandelniveau vond deregulering plaats in de doorvoermarkten (Zweden, Spanje en Duitsland) en in de markt voor bundelsegmenten van huurlijnen (Italië, Polen en Spanje). Maatregelen van de nri's hebben geleid tot een lichte verlaging van de gemiddelde afgiftetarieven voor vaste telefonie. Deze tarieven lopen echter nog steeds uiteen (figuur 4).

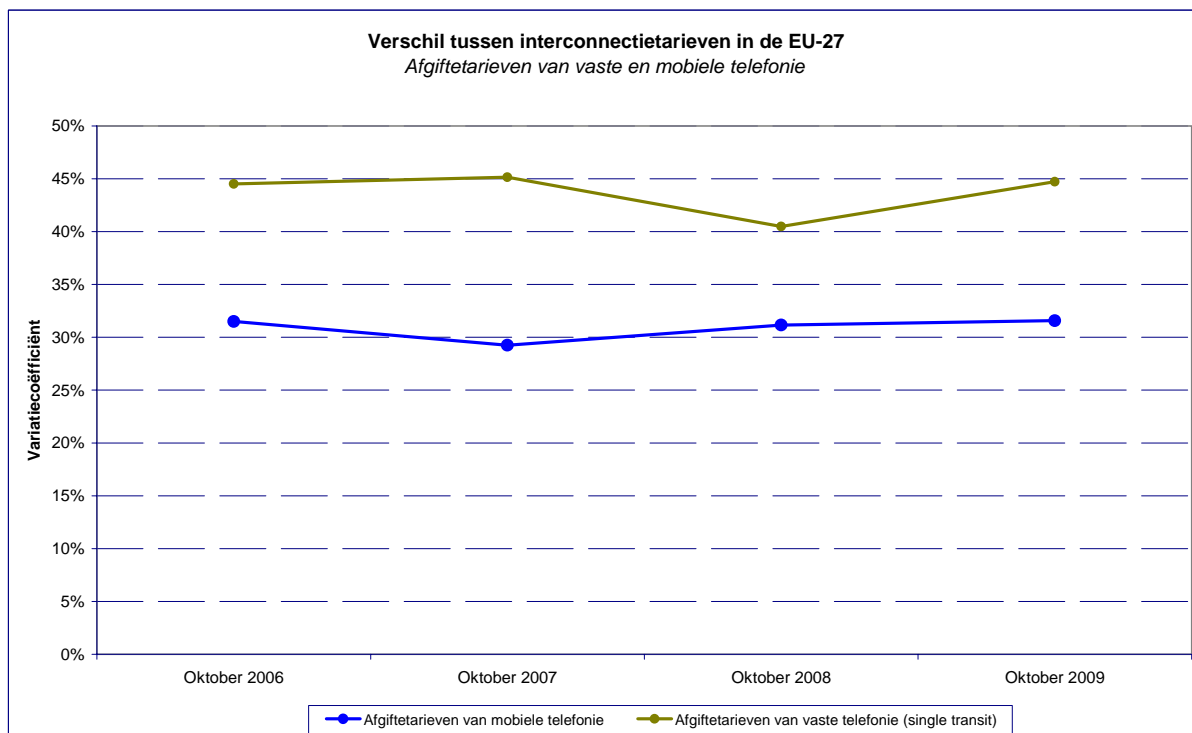
¹¹ PB L 124 van 20.5.2009, blz. 67.

Figuur 4¹²

De verschillen in de afgiftetarieven tussen de lidstaten (figuur 5) zijn de afgelopen jaren niet kleiner geworden. De verschillen in de afgiftetarieven voor vaste telefonie nemen licht toe.

Figuur 5¹³

Spectrumbeheer

¹² Lokaal niveau niet van toepassing in Letland.

¹³ De variatiecoëfficiënt is de verhouding van de standaardafwijking tot het gemiddelde.

Digitaal dividend

De regelgevingsmaatregelen die volgens de Commissie onmiddellijk moeten worden genomen, zijn het voltooien van de overgang van analoge naar digitale omroep uiterlijk op 1 januari 2012 en het opstellen van geharmoniseerde gebruiksvoorwaarden voor de 790-862 MHz subband¹⁴. Er is een gecoördineerd optreden nodig om het spectrum van het digitale dividend voor verschillende diensten open te stellen, omdat dit een kans zal zijn voor exploitanten van draadloze breedbandnetwerken om meer waardevol radiospectrum te verwerven, hetgeen naar verwachting de concurrentie in de levering van breedbanddiensten zal versterken.

Een aantal lidstaten heeft strategische besluiten genomen over het gebruik van het digitale dividend en sommige hebben aangegeven wat zij van plan zijn met de toewijzing daarvan. In Duitsland, het VK en Zweden zullen naar verluidt in 2010 veilingen van het spectrum van het digitale dividend plaatsvinden. Denemarken heeft al aangekondigd dat het digitale dividend voor andere doeleinden dan omroep zal worden gebruikt, met name voor mobiele breedband, en Frankrijk heeft soortgelijke plannen.

Liberalisering van het spectrum

Meer lidstaten hebben stappen gezet in de richting van een marktgerichte aanpak van hun spectrumbeheer. De herziene gsm-richtlijn¹⁵ voorziet in de invoering van nieuwe draadloze diensten in de 900 MHz-band, te beginnen met UTMS-diensten. Veel lidstaten hadden regelgevende maatregelen genomen om het gebruik van de 900 MHz- en de 1800 MHz-frequentieband mogelijk te maken voor diensten die met andere technologieën werken dan gsm.

¹⁴ COM(2009) 586 en C(2009) 8287.

¹⁵ PB L 274 van 20.10.2009, blz. 25.

Mobiele satellietdiensten (MSS)

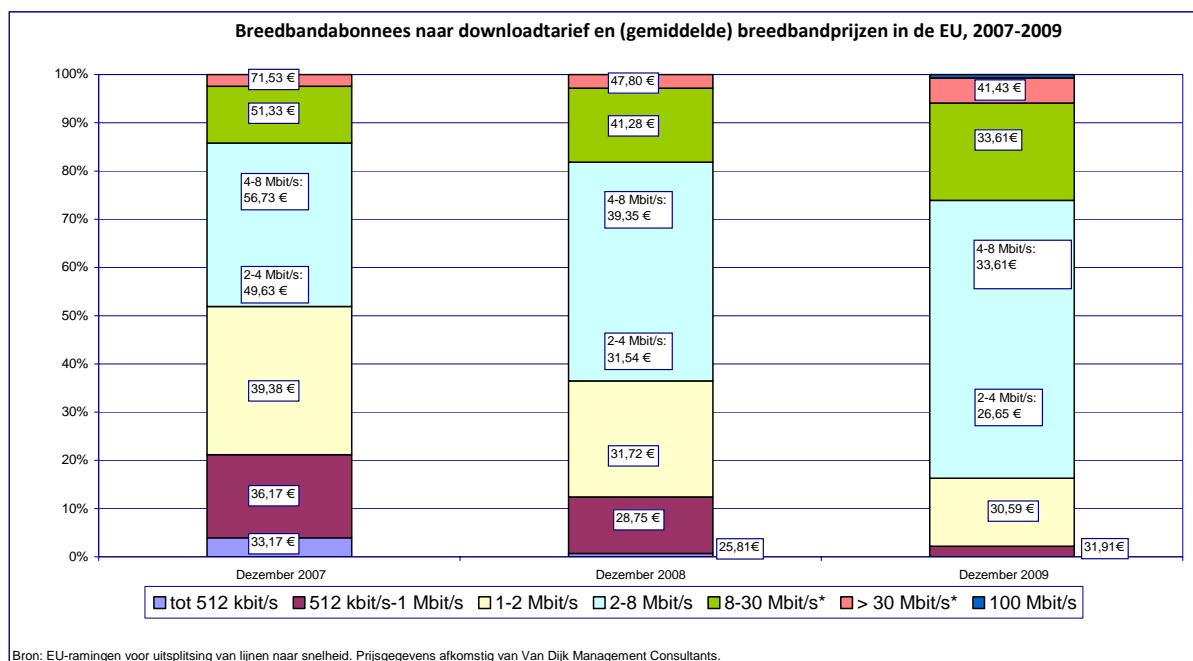
Na een beschikking van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ inzake de selectie en machtiging van systemen die MSS leveren, is in mei 2009 een EU-selectieprocedure afgerond. Het resultaat was dat twee exploitanten zijn uitgekozen om de diensten te verlenen. De lidstaten moeten snel actie ondernemen om toestemming te verlenen voor de ontwikkeling van deze systemen en deze te monitoren.

4. CONSUMENTENBELANG

Breedbandsnelheid en -prijzen

De meeste breedbandlijnen in Europa zijn boven 2 Mbps en het aandeel daarvan stijgt (figuur 6). De consumententarieven voor breedband zijn gedaald, maar minder dan in het voorgaande jaar. Gebruikers hebben steeds vaker snellere internettoegang gekregen tegen vergelijkbare prijzen.

Figuur 6

Tarieven voor mobiele telefonie

Door de roamingverordening¹⁷ zijn de roamingtarieven aanzienlijk gedaald en zijn de tarieven voor mobiele bellers die in de EU reizen overzichtelijker geworden.

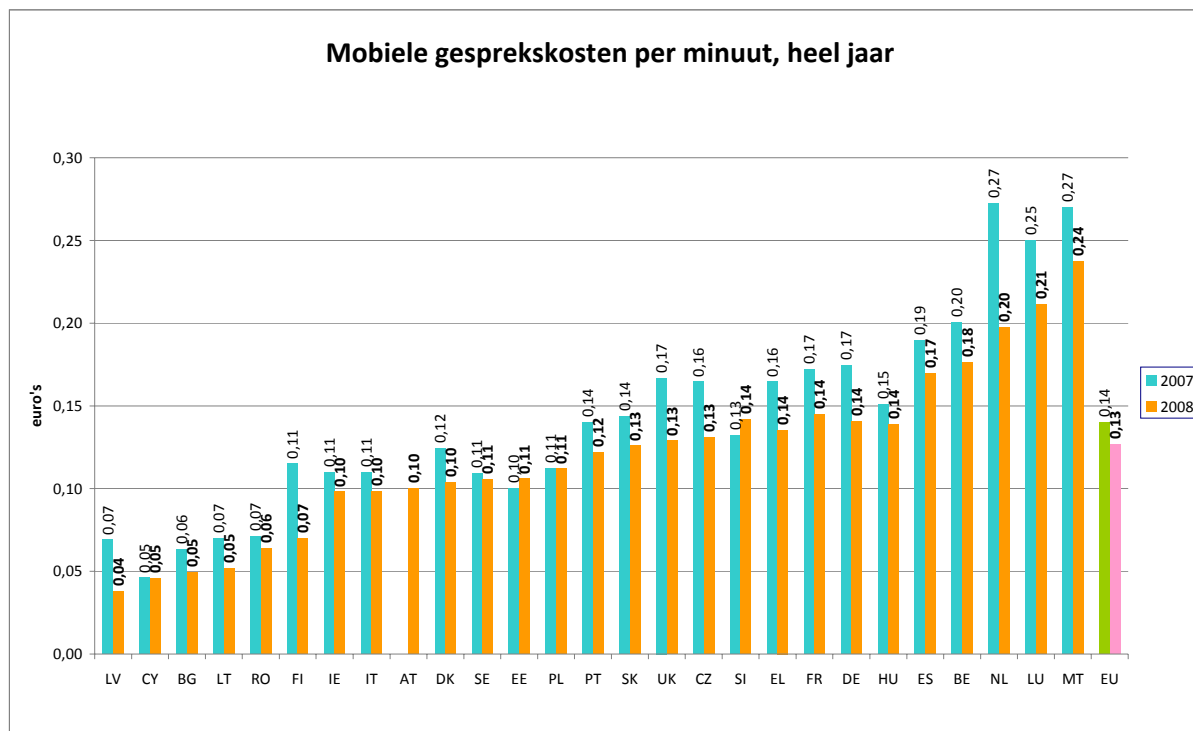
Het gemiddelde tarief per minuut van mobiele gesprekken daalde van 0,14 euro in 2007 tot 0,13 euro in 2008. De grotere concurrentie, nog versterkt door de meer doeltreffende regulering van de afgiftetarieven, heeft tot een groei van de aanbiedingen met een vast tarief geleid, waardoor de consumententarieven daalden. De grootste procentuele dalingen vonden plaats in Finland en Letland (figuur 7), maar de tarieven lopen nog steeds sterk uiteen, van

¹⁶ PB L 172 van 2.7.2008, blz. 15.

¹⁷ PB L 167 van 29.6.2009, blz.12.

0,04 euro in Letland tot 0,24 euro in Malta. Deze verschillen vallen niet alleen door marktkenmerken te verklaren, hetgeen erop wijst dat er nog geen eengemaakte markt is.

Figuur 7

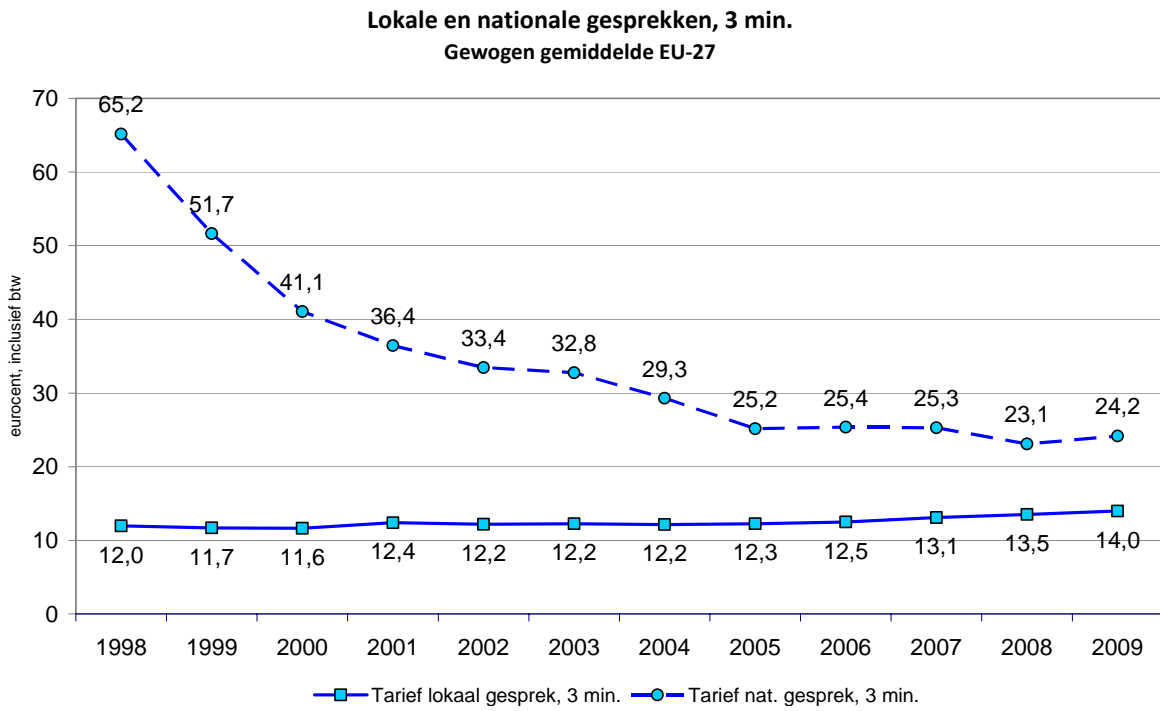

Tarieven voor vaste telefonie

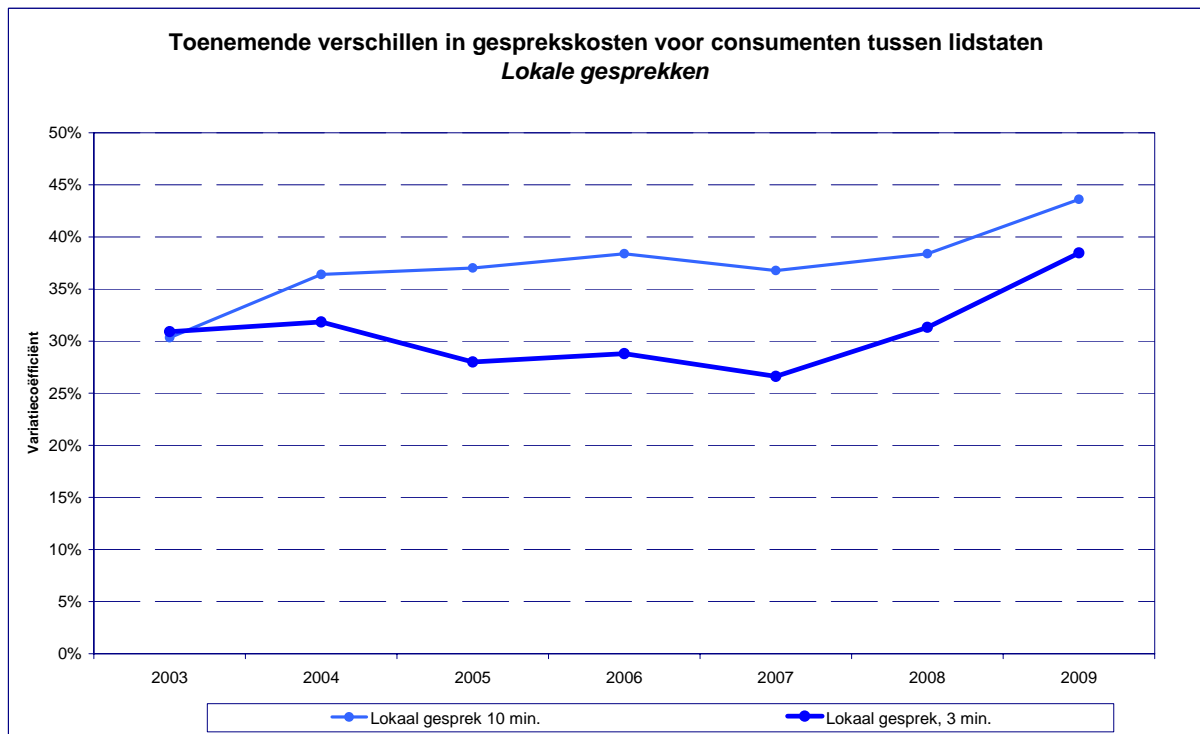
De tarieven voor vaste spraaktelefonie zijn in 2009 gestegen. Hoewel de tarieven de afgelopen tien jaar over het algemeen een dalende tendens lieten zien, is het tarief voor een lokaal gesprek van drie minuten in 2009 met 3,7% gestegen¹⁸, terwijl een nationaal gesprek van drie minuten 4,8% duurder is geworden. Een lokaal gesprek van tien minuten werd met 0,5% licht duurder, maar het tarief voor een nationaal gesprek van tien minuten steeg met 4,1% (figuur 8). Sinds 2007 zijn de consumententarieven van lokale gesprekken steeds meer uiteen gaan lopen en de versnippering van de tarieven voor nationale gesprekken is mettertijd niet verminderd (figuur 9 en 10).

¹⁸ OESO-methodologie.

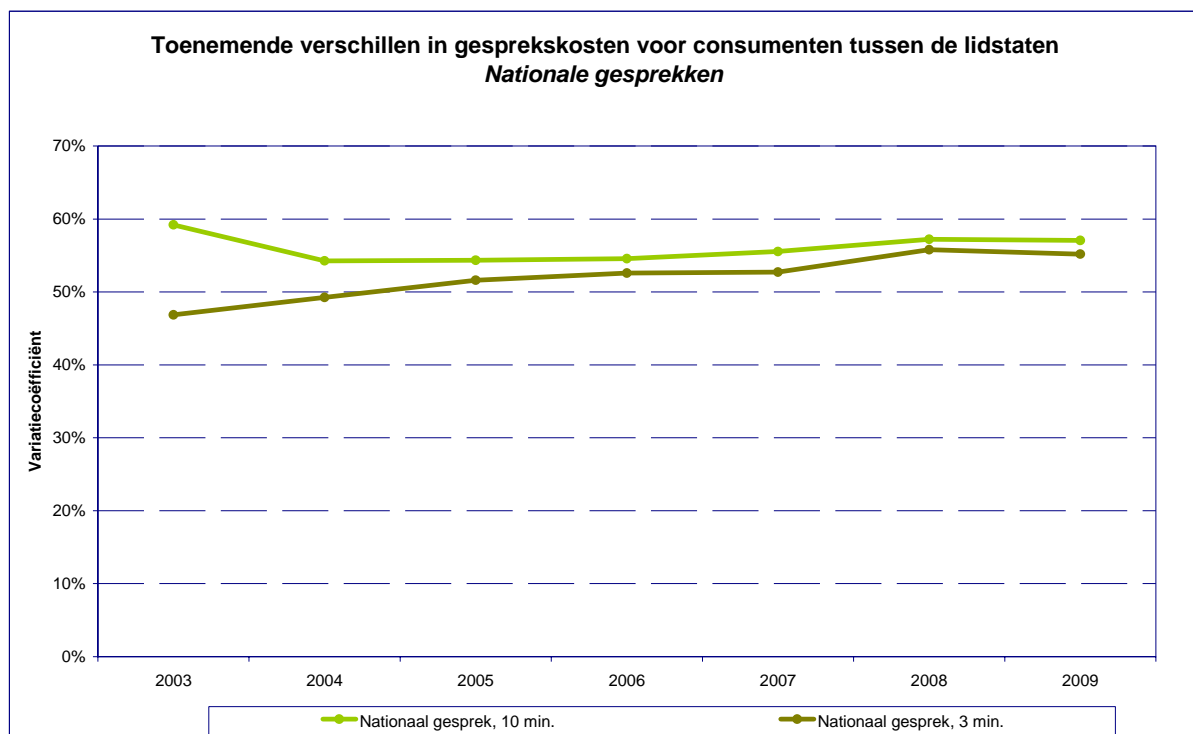
Figuur 8

Figuur 9

Figuur 10

Transparante tarieven

Diverse lidstaten hebben door middel van wetgeving voor meer transparantie gezorgd (bv. Roemenië, Portugal, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Spanje, Litouwen, Polen, Hongarije en Slovenië).

Sommige lidstaten hebben de transparantieplichtingen, gedragscodes of maximumtarieven aangescherpt met betrekking tot betaalnummers en diensten met een toegevoegde waarde.

Wat de kwaliteit van de dienstverlening betreft, lag de nadruk op internetdiensten, en met name op breedbandsnelheid. Sommige nri's (zoals in Denemarken, Letland en Griekenland) gingen door met het ontwikkelen van IT-instrumenten die de eindgebruikers in staat stellen hun breedbandsnelheid te testen.

In het herziene regelgevingskader is een sterkere eis opgenomen om transparante informatie over tarieven en servicevoorwaarden te verstrekken.

Universele diensten

Er zijn twee soorten maatregelen genomen met betrekking tot universele diensten. Ten eerste hebben verschillende lidstaten nieuwe toewijzingsprocedures gevolgd voor sommige of alle onderdelen van de bestaande verplichtingen voor universele diensten. Ten tweede hebben steeds meer lidstaten breedbanddiensten in het spectrum van de universele diensten opgenomen. In een aantal lidstaten vallen universele diensten nog steeds onder een overgangsregeling of wetgeving waarin geen toewijzingsprocedure is vastgelegd. De Commissie heeft erop gewezen dat de toewijzingen op korte termijn moeten plaatsvinden. Hoewel het aantal verzoeken om compensatie toeneemt, is het financieringsmechanisme voor universele diensten in de meeste lidstaten nog niet geactiveerd. Door administratieve

vertragingen, gerechtelijke procedures of updates van de berekeningsmethoden van de nettokosten, kennen alleen Frankrijk, Tsjechië en Roemenië compensatie uit een fonds voor universele diensten toe.

Een aantal lidstaten heeft de verplichtingen afgezwakt voor diensten die door de markt worden geleverd of van afnemend belang worden geacht. Zo is in Tsjechië, Estland, Italië, Finland, Ierland en Oostenrijk geen bedrijf aangewezen dat algemene telefoongidsen en inlichtingendiensten aanbiedt. In Duitsland, Luxemburg en Zweden worden universele diensten verleend zonder dat daarvoor een bedrijf is aangewezen.

Er lopen nog inbreukprocedures tegen België, Portugal en Spanje wegens een onjuiste tenuitvoerlegging. Daarnaast loopt er momenteel een onderzoek naar het Deense financieringsmechanisme.

Internettoegang voor gebruikers en netwerkbeheer

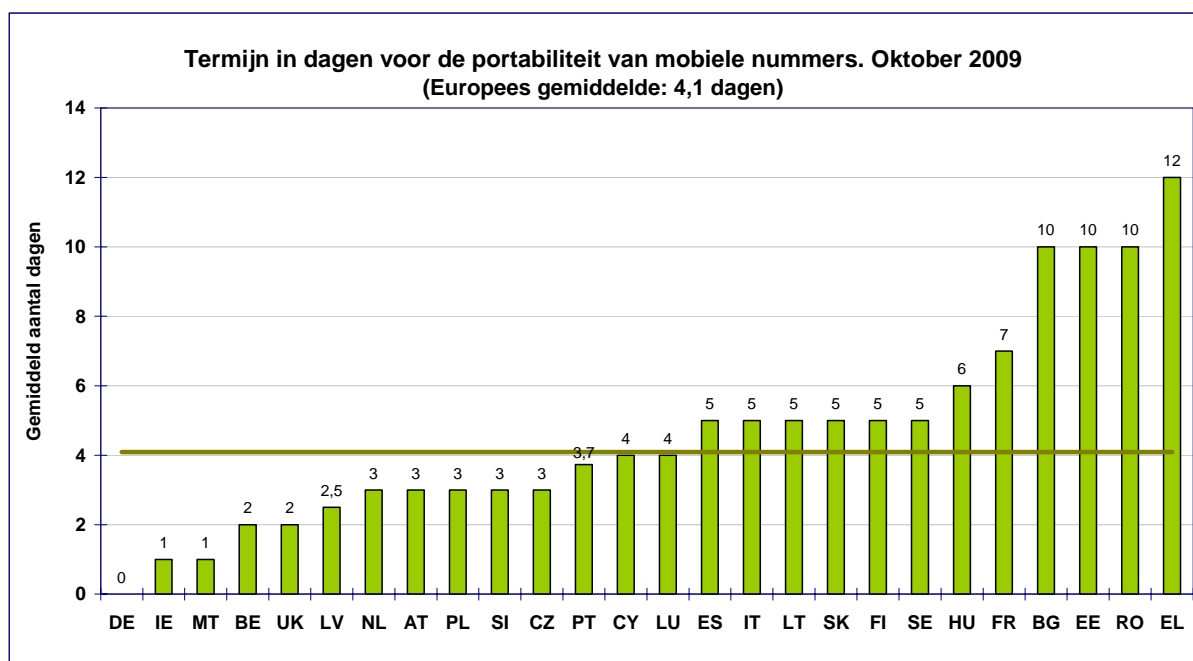
De digitale economie is gebaseerd op de beschikbaarheid van innovatieve diensten en applicaties. Het herziene regelgevingskader voorziet in strengere transparantieplichtingen en verleent de nri's bevoegdheden om criteria voor de kwaliteit van de dienstverlening vast te stellen en zo te voorkomen dat de dienstverlening verslechtert en het verkeer wordt gehinderd of vertraagd. Netneutraliteit is in een aantal lidstaten als een probleem aangeduid, met name omdat mobiele exploitanten de toegang weigeren of verschillende prijsstrategieën gebruiken voor VoIP-diensten. In sommige lidstaten hebben wetgevingsvoorstellen om de intellectuele-eigendomsrechten te beschermen tot een debat geleid over hoe een evenwicht kan worden bereikt tussen de rechten van de eindgebruikers en de bescherming van de legitieme belangen van de houders van intellectuele-eigendomsrechten. Zoals de Commissie in haar verklaring aan het Europees Parlement¹⁹ heeft aangegeven, zal zij de ontwikkelingen op de voet volgen.

Nummerportabiliteit

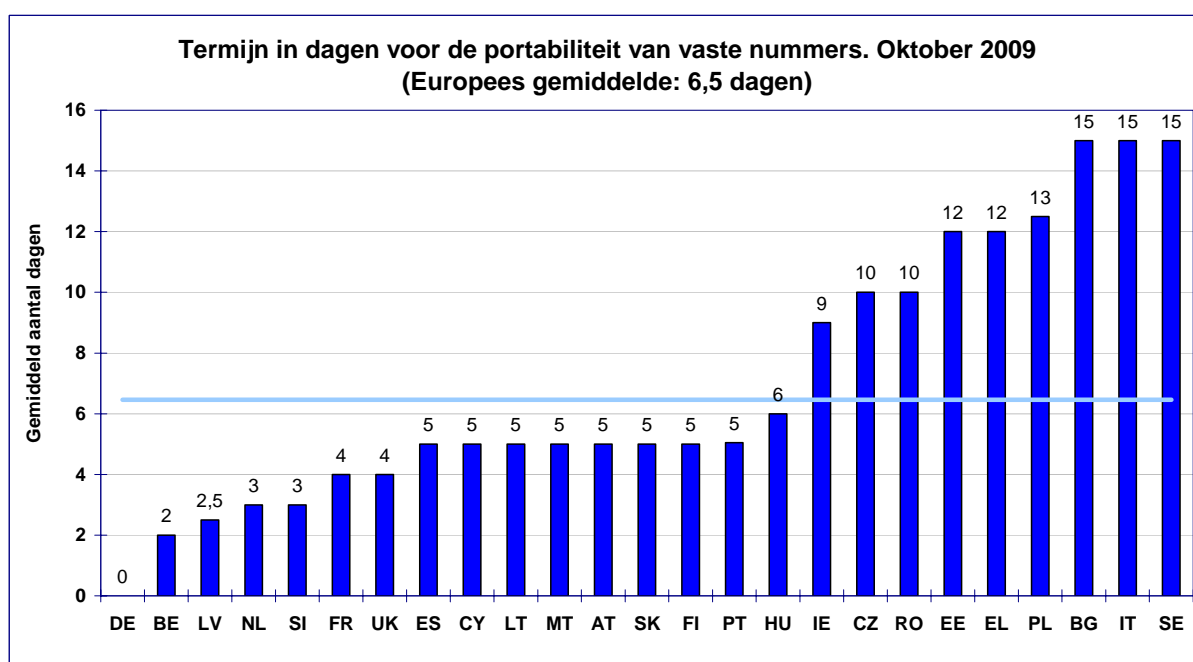
Nummerportabiliteit is nu beschikbaar in alle lidstaten. De termijn en de hoogte van de tarieven zijn belangrijke factoren voor de nummerportabiliteit. Er zijn aanmerkelijke verlagingen van de termijnen geïntroduceerd (Portugal, Nederland, Slowakije, Polen en Tsjechië) of gepland. De gemiddelde termijn voor de portabiliteit van mobiele en vaste nummers was in oktober 2009 respectievelijk 4,1 en 6,5 dagen, tegenover 8,5 en 7,5 dagen in oktober 2008. Dit moet nog worden verbeterd, aangezien het herziene regelgevingskader vereist dat portabiliteit binnen één werkdag wordt uitgevoerd.

¹⁹ PB L 337 van 18.12.2009, blz. 37-69.

Figuur 11

Figuur 12

Hoewel in sommige landen geen groothandelstarieven voor vaste nummers worden toegepast, brengen exploitanten in Slowakije elkaar 50 euro in rekening. Voor mobiele nummers worden in zeven lidstaten geen groothandelstarieven toegepast, in tegenstelling tot de hoge tarieven van 33 euro in Slowakije en 21 euro in Tsjechië. In enkele lidstaten wordt nummerportabiliteit op consumentenniveau ook bij klanten in rekening gebracht. Deze kosten weerhouden mensen ervan nummerportabiliteit aan te vragen.

Europees alarmnummer 112

De Commissie blijft zich inzetten voor de veiligheid van Europese burgers die in het buitenland reizen, door ervoor te zorgen dat het alarmnummer 112 overal in de EU bereikbaar is. In verreweg de meeste gevallen voldoet de 112-dienstverlening nu aan de Europese wetgeving.

De diensten van de Commissie onderzoeken momenteel zaken die betrekking hebben op de beschikbaarheid van locatiegegevens van de beller in een aantal lidstaten. Er loopt nog een inbreukprocedure tegen Italië over de verstrekking van de locatiegegevens van de beller.

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de burgers op de hoogte zijn van het bestaan van 112. Momenteel weet slechts één op de vier EU-burgers dat zij overal in de EU 112 kunnen bellen. Onlangs is tevens een aantal maatregelen op Europees niveau genomen om de bekendheid bij het publiek te vergroten²⁰. In februari 2009 hebben de Commissie, het Europees Parlement en de Raad 11 februari uitgeroepen tot 'Europese 112-dag'. Volgens de roamingverordening moeten mobielelefoongebruikers een sms ontvangen over de beschikbaarheid van 112 als zij naar het buitenland reizen.

Het herziene regelgevingskader versterkt daarnaast de bepalingen over locatiegegevens van de beller en bewustmaking, en de Commissie zal met de lidstaten blijven samenwerken om ervoor te zorgen dat de Europese burgers optimaal voordeel trekken uit het centrale Europese alarmnummer.

ePrivacy

De nationale privacyregels moeten worden afgestemd op de nieuwe digitale economie. De Commissie heeft inbreukprocedures tegen het VK ingeleid wegens de onjuiste omzetting van de EU-regels inzake de vertrouwelijkheid van het communicatieverkeer. Het gaat hierbij onder andere om toestemming van de gebruiker, het ontbreken van sancties in geval van inbreuken en het ontbreken van een onafhankelijke instantie die toeziet op onderscheppingsactiviteiten. Andere lidstaten nemen maatregelen om de integriteit en beveiliging van elektronische communicatie te garanderen (bv. Malta en Zweden) en om online veiligheidsrisico's onder de aandacht te brengen (Slowakije, Nederland en Zweden).

Een recent onderzoek²¹ naar maatregelen tegen spam, spyware en kwaadaardige software bevestigt dat de wetswijzigingen die in het herziene regelgevingskader zijn opgenomen, noodzakelijk zijn. Deze wijzigingen hebben betrekking op meer duidelijkheid en consistentie van de handhavingsvoorschriften en afschrikwekkende sancties, betere internationale samenwerking en voldoende middelen voor de nationale instanties die de privacy van de burger op internet moeten beschermen.

De Commissie zal zich blijven inzetten voor vergroting van het consumentenvertrouwen, zodat het volle potentieel van de digitale economie van de EU kan worden benut.

5. CONCLUSIES

Om een echte eengemaakte markt dichterbij te brengen is het essentieel meer maatregelen te nemen om de in deze mededeling gesignaleerde problemen aan te pakken. De Commissie zal

²⁰ http://ec.europa.eu/information_society/activities/112/index_en.htm.

²¹ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/doc/library/ext_studies/privacy_trust_policies/spam_spyware_legal_study2009final.pdf.

de marktontwikkelingen op de voet blijven volgen, zodat problemen snel kunnen worden opgelost. Zoals is vastgelegd in de Digitale Agenda en de daarin beschreven maatregelen voor spectrum, universele diensten, regelgeving op het gebied van NGA-netwerken en privacy, zal de Commissie ook een aantal gerichte maatregelen nemen om:

- (1) de verschillen in regelgeving en het gebrek aan tijdige en doeltreffende handhaving van maatregelen aan te pakken;
- (2) een gedegen basis te leggen voor een correcte en tijdige uitvoering van het herziene regelgevingskader, en
- (3) te zorgen voor een doeltreffend functioneren van het Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie (BEREC).

Deze maatregelen zullen op hun beurt de concurrentie versterken, hetgeen consumenten ten goede zal komen, en ervoor zorgen dat exploitanten in een omgeving functioneren waarin zij hun bedrijfsmodellen kunnen aanpassen aan nieuwe omstandigheden.